HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

קנאה יש ביניהם. שמתם נחיס על ידה לידי לציחה: **מפר נ.** למדו: **נאדם נאשה.** שמרפוף וקרלוף לדם נוגע מלדמה לשון שפלות: **מפר נו סודו.** להקטיר מחמת קטורת בשעת מגפה ולעמוד בין המתים ובין החיים: **ואי נאו דאמר ליה.** הלא בתורה לא נכתב: **נדאי אמה.** בתמיה: **קושר נכריס.** כגון הכי לחמרי בפרק הבונה (לקמן דף קל.) תגא לקוף לגבי לי"ש וכן שעטנ"ז ג"ן שלריכין כל אות ג' זיונים כלחמרינן (במנחות דף כט:): **לאם הזי"ן נמתא** לימין ולשמאל בגגו[ה] מעט וכן לאם הש"ן השמאלי וכן כל לאחי שבא אותיות הללו בכל מקום שהן: **אין שנוס.** אין לרך ליתן שנוס: **נעיניך.** בתקומך: **נעזרני.** לומר תפלת מלאכתך: **מיד.** בעליה לאמת אמר לו יגדל נא כח ה': [ה] **כח השנון.** הוא יצר הרע המחטיא את האדם הוא העולם ומסטין. [ו] [והאומר] לשון מדת הדין אין הגון בעיני: **כשעלה משה.** להר אמר להם לסוף ד' יום אני בא בתוך שם שעות הם שבוריס שאותו יום שעלה בו מן המינן הוא והוא אמר להם ד' יום שלימים יום ולילו עמו ויום עלייתו אין לילו עמו שהרי בז' בתמוז עלה בגמלא יום ד' בי"ז בתמוז היה בי"ו בא שטן ועירבב את העולם והרשה למות חשך ואפילה למות ענן וערפל וערבוביא לומר ולחי את משה שהרי נאו כבר שם ולא בא. ואי אפשר לומר שלא טעו ביום המעונן אין קודם תצות לאחר תצות שהרי לא ירד משה עד יום המחרת שנאמר[ז] ויאסימו ממחרת וגו': **נאו שם.** שקבע לכם: **שנאה נעצו"ם.** שלא קבלו בו תורה:

שפרו

תורה היכן היא. ות"ת וכי שטן לא היה יודע מתן תורה וי"ל לתמרינן במדרש לפניו יש לך דבר שטורדו הקב"ה למלאך המות בשעת מתן תורה ואומ' שלא יקבלנ לומר לאומה שעתידה לחטוא לסוף מ' יום בעגל אתה נותן להם התורה והוא שטן והוא מלאך המות כדאמרי' בפ"ק דב"ב (דף טז.) ואמרי' נמי בסנהדרין (דף כו:) תוספ' שניתנה בחשאי מפני השטן:

לסוף מ' יום אני בא. פירש בקונטרס לתותו יום שעלה בו אינו מן המנין והוא היה אומר להם מ' יום שלימים יום ולילו עמו ויום עלייתו אין לילו עמו שהרי ז' בתמוז עלה נמלא יום מ' היה בי"ז בתמוז ואין נרלה לר"י בן רבינו מאיר דהכתיב מסמע בפ"ק דיומא (דף ד.) דיום עלייה מן המנין דקאמר התם בשלמא לר"ע מסכחת להו דבי"ז בתמוז נשתברו הלוחות כ"ד לתשין ושיתסר בתמוז ושת אלמא מסיב יום עליה ומ' יום ומ' לילה כשתחשוב לילה שאחר היום ועוד שם לא תחשוב יום עלייה לא ישלמו מ' ימים אחרונים עד אחר יום הכפורים ושלמו ביום הכפורים[ח]:

מדבר ציז. קשה לר"י דע"כ מדבר ציז לאו היינו מדבר פארן דאמרי' במדבר ציז בתחילת דרומה של ארץ ישראל כדכתיב בהלה מסעי והיה לכם לחת נגד[ט] ממדבר ציז על ידי אלוש וכתיב ונסב לכם הגבול מנגב וגו' והיו תוצאותיו מנגב לקדש ברגע וקדש ברגע היינו פארן דכתיב בשלוח מרגלים ויאלה אותם משה ממדבר פארן ובספר (יהושע יד) כתיב שאמר כלב בשלוח אותי משה מקדש ברגע לרגל את הארץ וכן בהלה הדברים כתיב ונבא עד קדש ברגע ומפרש מיד שלוח מרגלים ועוד דכתיב מסעות היו ממדבר ציז עד מדבר פארן דבסוף בהעלותך כתיב ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן ובהלה מסעי כתיב ויסעו העם מחצרות ויחנו ברתמה ת"כ לתמה היינו פארן וכתיב כמה מסעות על מדבר ציז וכן ציז פארן לסיני מהלך י"ט יום דכתיב אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברגע ת"כ מדבר ציז ופארן וסיני לאו הכל אחד ואור"י דהכל מדבר אחד וגדול היה דע"כ סיני היינו פארן דכתי' הופיע מהר פארן ובפרק שור שנגח ד' וס' (ב"ק דף לח.) דרשינן מפארן הופיע ממונן ליסרמל גבי שור של יסרמל שנגח שור של עובד כוכבים פטור ול"ג ברים מסכת ע"ז (דף ג:) מאי בעי בשעיר ומאי בעי בשעיר בתימן וסיני נמי היינו מדבר ציז דכתיב בפארן ט) דהוה משמע דפארן היא חומה אחרת כמו שעיר אלא גרס מאי בעי בשעיר ומאי בעי בתימן וסיני נמי היינו מדבר ציז דכתיב מדבר ציז היא קדש וסיני אינקרי קדש דכתיב בספר (תהלים כט) קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש משמע דהיינו בשעת מתן תורה ומיהו קשה לר"י דהא מדבר קדמות היה מזרחה של ארץ יסרמל דכתיב (דברים ג) ומשלה מלכתים ממדבר קדמות אל סיחון מלך חשבון וגו' שהיתה במזרח של ג"י דכתיב (שם ד) בעבר הירדן מזרחה שמש ומדבר ציז ופארן היינו בדרומה כמו שמשמע בפסוקים שהבאתי ואין יתכן למדבר קדמות היינו מדבר סיני:

עבודת גלולים שוב מה כתיב בה [1]זכור את יום השבת לקדשו כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות שוב מה כתיב בה [2]לא תשא משא ומתן יש ביניכם שוב מה כתיב בה [3]כבד את אביך ואת אמך אב ואם יש לכם שוב מה כתיב בה [4]לא תרצח לא תנאף לא תגנוב [5]קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם [6]מיד הודו לו להקב"ה שנאמר [7]ה' אדונינו מה אדיר שמך וגו' ואילו תנה הודך על השמים לא כתיב מיד כל אחד ואחד נעשה לו אוהב ומסר לו דבר שנאמר [8]עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם בשכר שקראוך אדם לקחת מתנות אף מלאך המות מסר לו דבר שנאמר [9]ויתן את הקטורת ויכפר על העם ואומר [10]ויעמוד בין המתים ובין החיים וגו' אי לאו דאמר ליה מי הוה ידע: וא"ר יהושע בן לוי בשעה שירד משה מלפני הקב"ה בא שטן ואמר לפניו רבונו של עולם תורה היכן היא אמר לו נתתיה לארץ הלך אצל ארץ אמר לה תורה היכן היא אמרה לו [9]אלהים הבין דרכה וגו' הלך אצל ים ואמר לו אין עמדי הלך אצל תהום א"ל אין בי שנאמר [10]תהום אמר לא בי היא וים אמר אין עמדי [11]אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה חזר ואמר לפני הקב"ה רבש"ע חיפשתי בכל הארץ ולא מצאתיה אמר לו לך אצל בן עמרם הלך אצל משה אמר לו תורה שנתן לך הקב"ה היכן היא אמר לו וכי מה אני שנתן לי הקב"ה תורה א"ל הקב"ה למשה משה בדאי אתה אמר לפניו רבונו של עולם חמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום אני אחזיק טובה לעצמי אמר לו הקב"ה למשה הואיל ומיעטת עצמך תקרא על שמך שנאמר [12]זכרו תורת משה עבדי וגו': וא"ר יהושע בן לוי [ט]בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות אמר לו משה אין שלום בעירך אמר לפניו [י]כלום [כ]יש עבד שנותן שלום לרבו א"ל היה לך לעזרני מיד אמר לו [13]ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת [כ](אמר) ר' יהושע בן לוי מ"ד [14]ויירא העם כי בושש משה אל תקרי בושש אלא באו שש בשעה שעלה משה למרום אמר להן לישראל לסוף ארבעים יום בתחלת שש אני בא לסוף מ' יום בא שטן ועירבב את העולם אמר להן משה רבכם היכן הוא אמרו לו עלה למרום אמר להן באו שש ולא השגיחו אלא מת ולא השגיחו עליו הראה להן דמות מטתו והיינו דקאמרי ליה לאהרן [14]כי זה משה האיש וגו': א"ל ההוא מרבנן לרב כהנא מי שמיע לך מאי הר סיני א"ל הר שנעשו בו נסים לישראל הר ניסאי מיבעי ליה אלא הר שנעשה סימן טוב לישראל הר סימנאי מיבעי ליה א"ל מ"ט לא שביחת קמיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דמעייני באגדתא דרב חסדא ורבה ברי' דרב הונא דאמרי תרווייהו מאי הר סיני הר שירדה שנאה לעכו"ם עליו והיינו דאמר ר' יוסי בר' חנינא ה' שמות יש לו מדבר ציז שנצטוו ישראל עליו מדבר קדש שנתקדשו ישראל עליו מדבר קדמות שנתנה קדומה עליו מדבר פארן

שפרו

מסורת הש"ס

ח) ממות כט:, ג) [ע"ש תוספות נכח קמת עג: ד"ה כדין], ג) [ל"ל ואמר, ד) [ל"ל ונגנו. רש"ל], ה) [ל"ל אמר ד"ה כשעלה], ו) [רש"ל], ז) [שמות לג], ח) [וע"ע תוספות נכח קמת פב. ד"ה כדין], ט) [וע' תוס' ע"ז ג: ד"ה מלי כעין],

הגהות הב"ח

(ה) תום' ד"ה מדבר וכו' פחת נגד מדבר ציז:

גליון הש"ם

גמ' קנאה יש ביניכם. עי' ברש"י כמומס נרחשית ה כ"ו וכ"ש שם: שם מיד הודו לו להקב"ה. עי' תוכת מיים מהדרין דף עח ד"ה ולמה נכתבו: שם בלום יש עבד שנותן שלום. עי' מהרש"ל בח"י רפ"ד דבהרות. וקונייתו ומיהו בתוס' ב"ק עג ע"ב ד"ה כדי:

מוסף רש"י

ויכפר על העם. כז זה מבר לו מלאך המות כשעלה לרקיע, שהקטורת עולר המגפה (במדבר יז יא). כתרים לאותיות כגון התגין דספר תורה (מנחות כט:).